

تبیین تأثیر تدریس به شیوه تلفیقی بر کیفیت یادگیری دانشجویان در استان مازندران به‌منظور ارائه مدل

میثم رضی‌دون‌چالی^۱، مریم تقوایی‌یزدی^{۲*}، رضا یوسفی سعید آبادی^۳

نوع مقاله: پژوهشی

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۰۷/۰۱

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۰۹/۱۰

چکیده

هدف: هدف از انجام این پژوهش تبیین تأثیر تدریس به شیوه تلفیقی بر کیفیت یادگیری دانشجویان در استان مازندران به‌منظور ارائه مدل بود.

روش‌شناسی: این تحقیق کاربردی-توسعه‌ای، روش گردآوری داده‌ها میدانی و از نظر روش اجرا توصیفی-پیمایشی بود. جامعه آماری شامل کلیه اساتید آموزش عالی دانشگاه آزاد اسلامی استان مازندران در سال ۱۳۹۷-۱۳۹۶ به تعداد ۲۰۱ نفر بودند، که با استفاده از جدول کرجسی و مورگان و روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای ۱۳۲ نفر به‌عنوان حجم نمونه انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه‌های محقق ساخته کیفیت یادگیری و بکارگیری شیوه تلفیقی در آموزش عالی بود. روایی این پرسشنامه‌ها توسط متخصصان مورد تأیید قرار گرفت، پایایی از طریق ضریب آلفای کرونباخ به دست آمد. تجزیه و تحلیل داده‌ها نیز از آزمون تحلیل عاملی اکتشافی با استفاده از نرم‌افزارهای Spss و pls استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد سه بعد یادگیری (کیفیت سنجش و ارزش‌یابی، انتخاب اهداف و انتخاب تکنولوژی، استراتژی یادگیری و مدیریت کلاس‌داری و یادسپاری) استخراج شده است. همچنین نشان داد ابعاد تدریس تلفیقی (ابعاد یادگیری، تعاملی محور، مستقیم و فراگیر محور) شناسایی و استخراج شده است.

بحث و نتیجه‌گیری: استفاده از رویکرد آموزش تلفیقی با ایجاد بستر مناسب جهت اجرای روش‌های دانشجوی محور و انجام فعالیت‌های متناسب، زمینه تثبیت و افزایش ماندگاری مفاهیم آموخته‌شده را فراهم کند. بنابراین فرآیند آموزش تلفیقی سبب جلب توجه بیشتر دانشجویان به مطالب درسی می‌گردد و نهایتاً میل به یادگیری مطالب را میسر می‌سازد.

واژگان کلیدی: تدریس به شیوه تلفیقی، کیفیت یادگیری، ارائه مدل، تحلیل عاملی اکتشافی.

۱. دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران ^{ID}

۲. دانشیار گروه مدیریت آموزشی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران (نویسنده مسئول). ^{ID}

۳. استادیار، گروه علوم تربیتی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران. ^{ID}

مقدمه

آموزش عالی با پیشینه‌ای به قدمت چند قرن به‌عنوان نهادی کلیدی مورد توجه خاص ملت‌ها و دولت‌ها است. در قرن بیست‌ویکم دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی همچنان به‌عنوان یکی از شکل‌های اساسی سرمایه‌گذاری در نیروی انسانی در جوامع مختلف، اهمیت و جایگاه ویژه و برجسته‌ای را به خود اختصاص داده‌اند. این اهمیت ناشی از آن است که دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی در آموزش و تربیت شهروندانی فرهیخته و ایجاد جامعه‌ای سالم و پویا در همه ابعاد و جوانب، نقشی بی‌بدیل دارند. نقش و رسالت برجسته دانشگاه‌ها به‌عنوان مهم‌ترین رکن توسعه علمی کشور، این ضرورت را ایجاد می‌کند که الویت‌های علمی در برنامه‌ریزی‌های آموزشی در حوزه‌های علوم بر اساس نیازهای ماقعیت صورت گیرد؛ به‌طوری‌که در سایه اجرای صحیح این برنامه‌ها، به تدریج بخشی از مشکلات و مسائل جامعه بر طرف شود (Mahdih, 2018).

ورود فناوری‌های جدید اطلاعاتی و ارتباطی از قبیل کامپیوتر و شبکه‌های اطلاعاتی اینترنتی و اینترنتی به عرصه دانشگاه‌ها، فرصت مغتنمی است برای انجام برخی اصلاحات و نوآوری‌های آموزشی که حاصل آن افزایش کارایی و اثربخشی نظام آموزشی خواهد بود (Zaraati; Zakipour, Aghabararian, 2015). این تحولات در دهه‌های اخیر موجب شده تا پژوهش‌های مشارکتی از سوی مؤسسه‌های پژوهشی و هم‌چنین نهادها و جوامعی که در پژوهش‌ها سرمایه‌گذاری می‌کنند، مورد حمایت قرار گیرد. به‌واسطه ضرورت جامع‌نگری در حل مسائل و درک پیچیدگی و چندبعدی بودن مسائل پیش روی جوامع بشری، این تفکر شکل‌گرفته که اگر پژوهشگران یک‌رشته علمی درگیر بررسی مسئله‌های مهم بر بنیاد بینش تخصصی خود و بدون یاری جستن از متخصصان سایر رشته‌های علمی به ارائه طریق اقدام کنند، ممکن است بدون ملاحظه و ملاقه در تمام وجوه و ابعاد مسائل به عرضه راه‌حل‌هایی متعدد ولی ناکارآمد، برای آن‌ها اقدام کنند (Etemadizadeh, Liaqtdar, 2011).

آموزش تلفیقی به صورت ترکیبی از آموزش حضوری و آموزش الکترونیکی تعریف شده است، که در آن از فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات و هم‌چنین ارائه کلاس‌های حضوری برای یادگیری جویندگان علم استفاده می‌شود. آموزش تلفیقی در ده سال اخیر به‌عنوان یکی از گسترده‌ترین روش‌های یادگیری در جامعه آموزش شناخته شده و با موفقیت و استقبال زیادی مواجه گردیده است. هم‌چنین اصطلاح مناسبی است که برای توصیف دامنه وسیعی از استراتژی‌های یادگیری و تدریس به کار می‌رود. با وجود این، توافق اندکی در تعریف آن وجود دارد، یک جست‌وجو در پژوهش‌های انجام شده در این زمینه تنوع و گستردگی تفسیرها از آموزش تلفیقی را روشن می‌سازد (Khazaei, Rashedi, Barati, 2012). واضح است در دوه‌ای که آموزش و پرورش نوین از یادگیری تلفیقی بهره می‌برد و از امکانات و منابع زیادی برای آسان ساختن یادگیری و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان در زمینه‌های گوناگون درسی و تحصیلی کمک می‌گیرد، نمی‌توان از به-کارگیری شبکه‌های اجتماعی در امر آموزش و پرورش به‌عنوان یکی از ابزارهای مهم و اثربخش در تسریع و تسهیل یادگیری تلفیقی چشم‌پوشی کرد. خصوصاً اگر اقبال عمومی و علاقه نوجوانان و جوانان را به استفاده از این شبکه‌ها مدنظر قرار دهیم، این اهمیت صدچندان خواهد شد (Movahedi, Ismailifar, Gholamipour, 2015).

«دریک»^۱ نیز درباره‌ی ضرورت کاربرد برنامه‌های درسی تلفیقی و امتیازهای آن نسبت به برنامه‌ی «موضوع محور» سه نکته را مطرح می‌کند: نخست اینکه، برنامه‌های درسی تلفیقی به دلیل «مسئله محور بودن»، موجب پرورش مهارت‌های فکری سطوح بالاتر می‌شوند. دوم، پژوهش‌های عصب‌شناسی، مؤید آن است که مغز در دریافت معنا و مفهوم به کاوش برای کشف طرح‌ها و پیوندهای متقابل میان عناصر و مؤلفه‌های یادگیری می‌پردازد و از این‌رو طرای آموزشی بر مبنای پیوندها و ارتباطات، منطقی و موجه است. بالاخره او به تکرار مطالب در محتوای درس‌های گوناگون اشاره می‌کند و بر ضرورت تلفیق برای پلایش برنامه‌های درسی تأکید می‌کند (Gholami, 2017).

¹. Derick

یادگیری حوزه بسیار گسترده‌ای را شامل می‌شود. همسو با توسعه دوره‌های یادگیری الکترونیکی دانشگاهی، توجه به ارزشیابی کیفیت این دوره‌ها از چند جهت اهمیت یافته است؛ اول اینکه مدیران و دست‌اندرکاران این دوره‌ها برای افزایش کیفیت دوره‌ها به خودارزیابی مداوم نیاز دارند. دوم اینکه، شناسایی دوره‌های یادگیری الکترونیکی با کیفیت در سطوح ملی و بین‌المللی به توسعه افق فعالیت‌های این حوزه کمک خواهد کرد و سوم اینکه توسعه یادگیری الکترونیکی امکان توجه به مشتری‌مداری در آموزش عالی را بیش از پیش فراهم می‌سازد و مشتریان آموزش عالی می‌توانند با شناسایی دوره‌های با کیفیت دانشگاهی، گزینه بهتری را انتخاب کنند. لذا کیفیت در آموزش عالی عبارت است از برآوردن انتظارات فرد و جامعه از طریق آموزش، پژوهش و عرضه خدمات تخصصی. از این رو کیفیت دانشگاهی به مطلوبیت یادگیری دانشجویان، کیفیت پژوهش‌های انجام شده و کیفیت خدمات تخصصی که اعضای دانشگاه برای حل مسائل جامعه عرضه می‌کنند و نیز کوششی که در راستای گسترش مرزهای دانش به انجام می‌رسانند، بستگی دارد (Mahdiun, et al, 2011).

از جمله چالش‌هایی که در دستیابی به یادگیری موثر دروس مطرح است، فرصت کم اساتید برای آموزش و نظارت بر تمرین دانشجویان در جهت یادگیری مهارت‌ها به دانشجویان و عدم اعتماد به نفس دانشجو برای یادگیری هستند. بکارگیری همزمان انواع منابع اطلاعاتی و روش‌های آموزش مؤثرتری را به همراه خواهد داشت و توانایی یادگیری، انجام کار و رضایت دانشجویان از روش تدریس تلفیقی را افزایش می‌دهد (Badieh Peima Jahromi, Saadatmand, Islami, 2015).

Khoshneshin (2018) در پژوهشی تحت عنوان تأثیر آموزش تلفیقی بر میزان یادگیری دانش‌آموزان در درس علوم در مدارس استان گیلان نشان داد که بین یادگیری با رویکرد تلفیقی بر اساس اصول مبتنی بر فعالیت شکل می‌گیرد و فراگیر ملزم به انعکاس و تصمیم‌گیری درباره وقایع و واقعیت‌ها به صورت برخط یا غیر برخط و تشریح واقعیت از طریق انعکاس فرایندهای گروهی یا انفرادی مؤثر در حل مسئله و یا تصمیم‌گیری در زمینه راه‌حل، بازنگری راه‌حل و بررسی بازخوردهای مؤثر بر حل مسئله است. استفاده از روش آموزش به شیوه تلفیقی و در واقع تلفیق آموزش به واسطه استفاده از کامپیوتر به عنوان رسانه‌ای پر قدرت در فرایندهای یادگیری و یاددهی علاوه بر بهبود آموزش مفاهیم درسی علوم چنانچه پس از آموزش مستقیم در کلاس و به صورت تلفیقی از برنامه درسی با انجام تکالیف مرتبط با زندگی روزمره ارائه شود می‌تواند در پیشرفت آموخته‌های فراگیران مؤثر واقع گردد. Esfijani (2018) در پژوهشی تحت عنوان بررسی تأثیر آموزش ترکیبی بر عملکرد تحصیلی و رضایت دانشجویان کارشناسی علوم تربیتی دانشگاه اصفهان نشان داد که آموزش به روش ترکیبی اگرچه در عملکرد تحصیلی دانشجویان در پایان‌ترم تأثیر معنی‌داری نداشته است. در میزان رضایت‌مندی ایشان تأثیر مثبت و معنی‌داری دارد. با توجه به اینکه رویکرد ترکیبی، انعطاف‌پذیری زیادی را در مواردی مانند دسترسی به منابع، ارتباطات میان استاد و شاگرد، انجام و ارائه تکالیف برای دانشجویان به همراه دارد، رضایت بیشتر آن‌ها از روش آموزش را هم باعث می‌شود.

Jokar, Jairvand (2016) در پژوهشی تحت عنوان بررسی کیفیت یادگیری دانش‌آموزان (بعد بسط و اصلاح دانش) در مدارس هوشمند و غیرهوشمند از دیدگاه معلمان ابتدایی شهرستان بندر امام خمینی^(۵) نشان دادند که بین کیفیت یادگیری از دیدگاه معلمان ابتدایی شهرستان بندر امام خمینی^(۵) در کلاس‌های هوشمند و غیرهوشمند تفاوت معنی‌داری وجود دارد. هم‌چنین بر اساس یافته‌های این پژوهش از نظر معلمان ابتدایی بندر امام خمینی^(۵) کیفیت یادگیری (بعد بسط و اصلاح دانش) در کلاس‌های هوشمند بالاتر از کلاس‌های عادی می‌باشد. Pakizeh (2015) در پژوهشی تحت عنوان بررسی تأثیر شیوه آموزشی تلفیقی هنر بر خلاقیت و یادگیری دانش‌آموزان پسر سال اول دبستان شهرستان تنگستان نشان داد که آموزش به روش تلفیقی هنر در مقایسه با روش سنتی، منجر به افزایش سیالی، بسط، اصالت و انعطاف‌پذیری دانش‌آموزان می‌شود. ولی تأثیر معناداری بر یادگیری دانش‌آموزان ندارد. با توجه به تنوع و انعطاف‌پذیری فرآیند آموزش در روش تلفیقی هنر، نظام آموزشی کشور می‌تواند با گسترش این روش آموزشی، به ویژه در مقطع دبستان، زمینه را جهت تربیت دانش‌آموزانی خلاق و دارای انگیزه درونی برای یادگیری فراهم نماید.

Nadeak, Naibaho (2019) در پژوهشی تحت عنوان بررسی تأثیر یادگیری تلفیقی و اولویت سبک تفکر بر پیشرفت یادگیری آناتومی در دانشگاه کریستن اندونزی نشان دادند که میانگین نمره یادگیری دانشجویان هنگام استفاده از روش تلفیقی ۲۷.۳۷ بود، بدین معنی که H_0 رد شد و ولز پذیرفته شد. میانگین نمره یادگیری دانشجویان هنگام استفاده از روش H_0 ۳۰۹/۸ و میانگین نمره یادگیری دانشجویان با ترجیح سبک تفکر مختصر ۰/۲۱ بود، به این معنی که H_0 رد شد و ولز پذیرفته شد. به عنوان یک نتیجه‌گیری که هیچ تعاملی بین یادگیری تلفیقی و سبک تفکر و تأثیر بر پیشرفت یادگیری دانش‌آموزان آناتومی وجود ندارد. Lina, Yenb, Wangc (2018) در پژوهشی تحت عنوان بررسی تأثیر روش یادگیری تلفیقی و انگیزش بر عملکرد یادگیری در زمینه سیستم شبیه‌سازی مشاغل: یک مطالعه تجربی نشان دادند که تفاوت در عملکرد یادگیری دانش‌آموزان بین حالت فردی و حالت مشترک معنی‌دار است. با این حال، انگیزه یادگیری تأثیر معنی‌داری بر عملکرد یادگیری ندارد. علاوه بر این، انگیزه یادگیری یک عامل مهم برای تأثیر روش یادگیری تلفیقی بر عملکرد یادگیری است.

Erkki Virtanen, et al (2015) در پژوهشی تحت عنوان رابطه بین کیفیت یادگیری و درگیری دانش‌آموزان در دوره متوسطه فنلاند نشان دادند که اولاً، که در کیفیت کلاس و درگیری رفتاری دانش‌آموزان بین کلاس‌ها تنوع وجود دارد. دوم، حمایت سازمانی کلاس با مشاهده و درگیر شدن با معلم و دانش‌آموز همراه بود، و حمایت آموزشی با درگیری دانشجویان مشاهده می‌شود. سوم، حمایت عاطفی تأثیر مستقیمی بر درگیری دانشجویان نداشته بلکه درگیر جذب دانش‌آموزان به طور غیرمستقیم از طریق پشتیبانی سازمانی و آموزشی است. هیچ تفاوت جنسیتی با توجه به درگیری خود گزارش نشده است. نتایج نشان داد که ارتباط ویژه‌ای بین حوزه‌های کیفیت یادگیری و درگیری رفتاری دانش‌آموزان در کلاس‌های دوره متوسطه وجود دارد. Smith (2013) پژوهشی در مورد مقایسه اثرات دو شیوه سنتی و یادگیری تلفیقی بر روی کارایی و ادراک دانش‌آموزان متوسطه انجام داد. نتایج نشان داد که بین یادگیری تلفیقی و سنتی تفاوت وجود دارد.

در راستای نیل به این هدف و به دلیل وجود پاره‌ای از مشکلات ناشی از اجرای برنامه درسی سنتی در نظام آموزش عالی، مشکلات ناشی از عدم کارایی شایسته فارغ‌التحصیلان گرایش مدیریت آموزشی در پست‌های مدیریتی و آموزشی و نیز مشاهده همپوشی میان برخی از دروس و مضامین رشته علوم تربیتی؛ این پژوهش به بررسی تأثیر تدریس به شیوه تلفیقی بر کیفیت یادگیری دانشجویان در رشته علوم تربیتی و گرایش مدیریت آموزشی می‌پردازد. قابل ذکر است که انتخاب این رشته و مطالعه موردی گرایش مدیریت آموزشی بنابر علاقه شخصی، زمینه تحصیلی و اهمیت این گرایش در تربیت نیروی انسانی کاردان و متعهد در سطوح مختلف آموزش و پرورش می‌باشد. لذا محقق به بررسی تأثیر استفاده از رویکرد تدریس به شیوه تلفیقی را بر میزان یادگیری دانشجویان مقطع ارشد رشته مدیریت آموزشی پرداخته است که می‌تواند در این خصوص نتایج متفاوتی را نیز به همراه داشته باشد و موجبات گسترش و توسعه پژوهش‌های مشابه را فراهم آورد. با عنایت به موارد فوق، پژوهش حاضر در پی پاسخ به این سوال که آیا تدریس به شیوه تلفیقی بر کیفیت یادگیری دانشجویان در آموزش عالی دانشگاه آزاد اسلامی استان مازندران تأثیر داد؟

روش‌شناسی

این پژوهش از نظر هدف کاربردی-توسعه‌ای، روش گردآوری داده‌ها میدانی و از نظر روش اجرا توصیفی از نوع پیمایشی بود. جامعه آماری شامل کلیه اساتید هیات علمی و حق‌التدریس آموزش عالی دانشگاه آزاد اسلامی شرق استان مازندران شامل واحدهای نکاء و بهشهر در سال ۱۳۹۷-۱۳۹۶ به تعداد ۲۰۱ نفر بود، که با استفاده از جدول کرجسی و مورگان و روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای ۱۳۲ نفر به‌عنوان حجم نمونه انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه‌های محقق ساخته کیفیت یادگیری و بکارگیری شیوه تلفیقی در آموزش عالی بود. محقق جهت ابزار پژوهش از دو پرسشنامه محقق ساخته استفاده نمود. پرسشنامه اول: کیفیت یادگیری؛ این پرسشنامه توسط محقق طراحی شد که دارای ۴۱ سوال و سه خرده‌مقیاس (کیفیت سنجش و ارزش‌یابی،

انتخاب اهداف و انتخاب تکنولوژی، استراتژی یادگیری و مدیریت کلاس‌داری و یادسپاری) می‌باشد. که بر اساس طیف پنج گزینه‌ای لیکرت اندازه‌گیری می‌شود. روایی پرسشنامه توسط خبرگان این رشته تأیید شد و پایایی بر اساس ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۹ / صدم به دست آمد. پرسشنامه دوم: تدریس تلفیقی: این پرسشنامه توسط محقق طراحی شد که دارای ۱۵ سوال و چهار خرده مقیاس (یادگیری، تعاملی محور، مستقیم و فراگیر محور) می‌باشد. که بر اساس طیف پنج گزینه‌ای لیکرت اندازه‌گیری می‌شود. روایی پرسشنامه توسط خبرگان این رشته تأیید شد و پایایی بر اساس ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۶ / صدم به دست آمد. روایی این پرسشنامه‌ها توسط متخصصان مورد تأیید قرار گرفت، پایایی از طریق ضریب آلفای کرونباخ به دست آمد. تجزیه و تحلیل داده‌ها نیز از آزمون تحلیل عاملی اکتشافی با استفاده از نرم‌افزارهای Spss و pls استفاده شد.

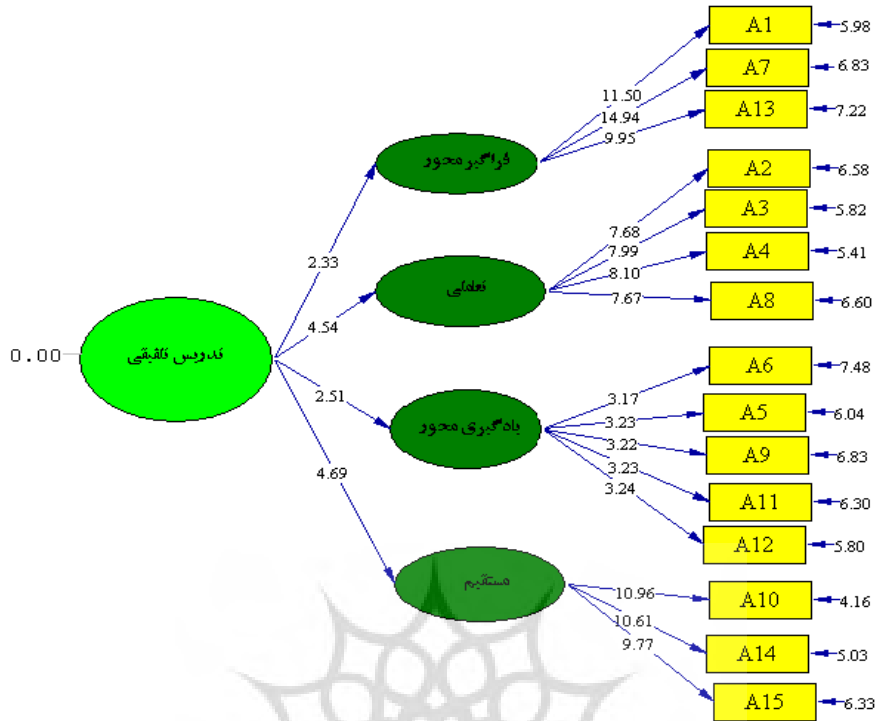
یافته‌ها

الف- جهت بررسی نرمال بودن توزیع داده‌ها از آزمون کلمو گروف- اسمیرونوف استفاده شده است نتایج آزمون نشان داد که داده‌های مربوط به متغیرها دارای توزیع نرمال هستند یعنی متغیر مورد بررسی روی منحنی نرمال قرار دارد.
ب- بررسی ابعاد تدریس تلفیقی: جهت بررسی ابعاد تدریس تلفیقی از آزمون تحلیل عاملی اکتشافی استفاده شده است. جدول ۱. بار عاملی و درصد تبیین واریانس سوالات در تحلیل عاملی اکتشافی ابعاد تدریس تلفیقی

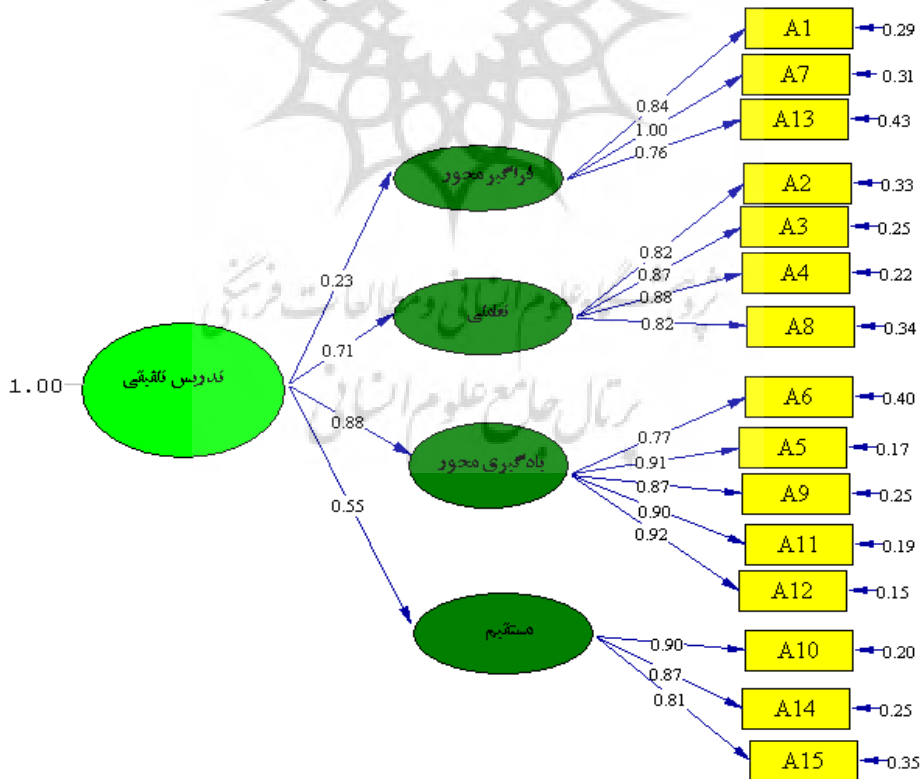
مؤلفه	سوال	بار عاملی	مقدار ویژه	درصد واریانس	الفای کرونباخ
یادگیری محور	۵	استفاده اصل سازماندهی فعالیت های یادگیری در امر آموزش	0.900	44.483	0.941
	۱۲	استفاده از اصل اشتراک تجارب در امر آموزش	0.866		
	۱۱	استفاده از اصل کاربرد موضوعات عملی در امر آموزش	0.863		
	۹	استفاده از اصل برابری فرصت های یادگیری در امر آموزش	0.816		
	۶	استفاده از اصل مشخص بودن فعالیت های یادگیری در امر آموزش	0.721		
تعاملی محور	۳	استفاده از اصل تعاملات در امر آموزش	0.875	16.914	0.907
	۴	استفاده از اصل دریافت بازخورد در امر آموزش	0.853		
	۲	استفاده از اصل یادگیری مشارکتی در امر آموزش	0.803		
	۸	استفاده از اصل درگیر شدن در فرایند یادگیری در امر آموزش	0.779		
مستقیم	۱۴	استفاده از اصل استفاده از فناوری به عنوان یک فرصت یادگیری	0.888	11.300	0.891
	۱۰	استفاده از اصل بارش مغزی در امر آموزش	0.876		
	۱۵	استفاده از اصل فایل های تصویری در امر آموزش	0.840		
فراگیر محور	۷	استفاده از اصل دنبال کردن ضعف ها و قوت ها در امر آموزش	0.942	9.257	0.900
	۱	توجه به اصل تفاوت‌های فردی در امر آموزش	0.901		
	۱۳	استفاده از اصل رشد مهارت های ارتباطی در امر آموزش	0.876		
0.840					KMO

نتایج جدول ۱ نشان داد از مجموع ۱۵ شاخص شناسایی شده ۴ مؤلفه استخراج شده است. می‌توان با توجه به محتوای سوالات در هر مؤلفه عناوینی برای آنها انتخاب نمود بطوری مجموعه ۵ سوال ۵-۱۲-۱۱-۹-۶ مؤلفه یادگیری محور و مجموعه ۴ سوال ۳-۴-۵-۸ مؤلفه تعاملی محور، سه سوال ۱۰-۱۴-۱۵ مؤلفه آموزش مستقیم و مجموعه ۳ سوال ۱-۷-

۱۲ مولفه فراگیر محور را تشکیل داده است که درصد تبیین تجمعی واریانس برابر با ۸۱/۹۵ درصد می‌باشد. در ادامه بررسی تحلیل تاییدی پرسشنامه تدریس تلفیقی آمده است.



شکل ۱. مقادیر پایه T در مدل تاییدی تدریس تلفیقی



شکل ۲. مقادیر ضریب مسیر مدل تاییدی تدریس تلفیقی

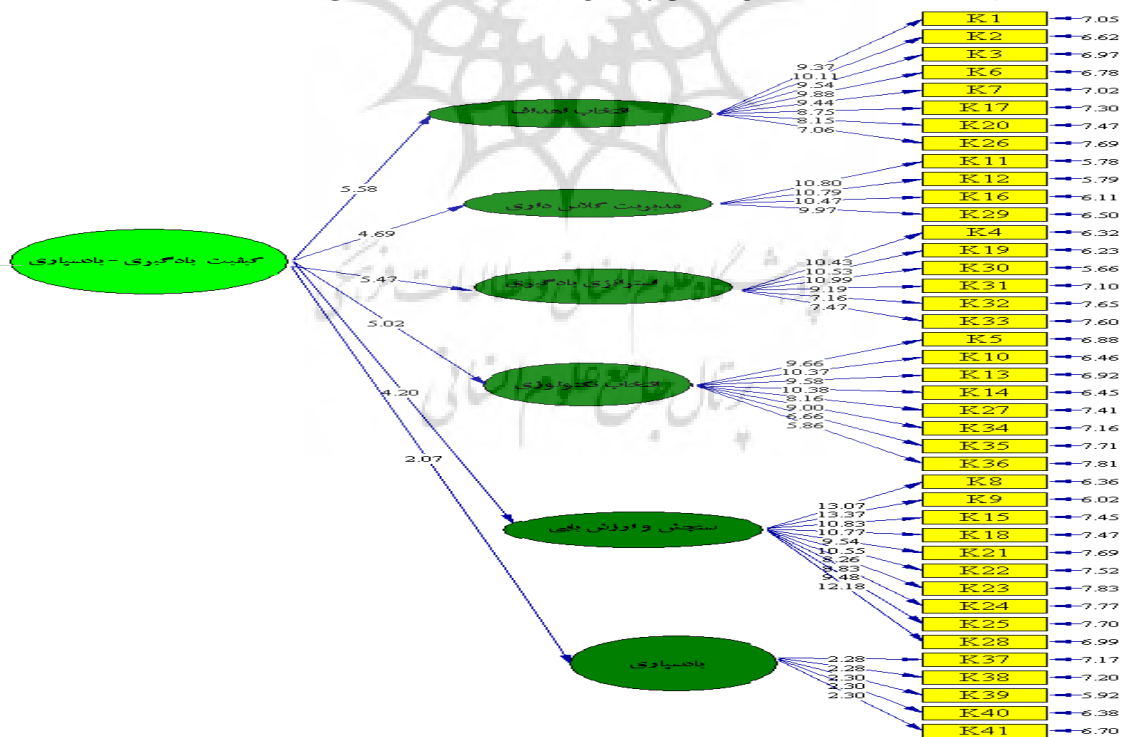
همچنین بررسی شکل یک و دو نیز نشان داد در سطح خطای ۰/۰۵ تمامی ضرایب مسیر تاییدی مدل معنی دار می باشد و مدل تاییدی موید مولفه های استخراجی از تحلیل اکتشافی است. جهت بررسی ابعاد کیفیت یادگیری - یادسپاری دانشجویان از دید اساتید دانشگاه ازاد اسلامی مازندران از تحلیل عاملی اکتشافی استفاده شده است.

جدول ۲. بار عاملی و درصد تبیین واریانس سوالات در تحلیل عاملی اکتشافی کیفیت یادگیری - یادسپاری

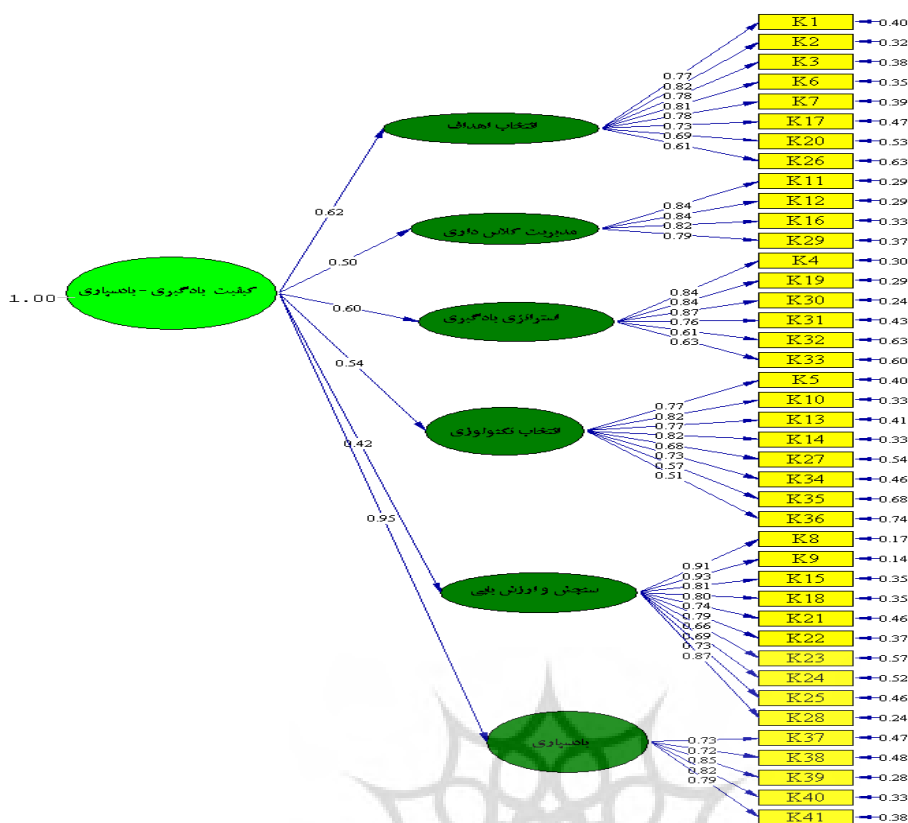
مولفه	سوال	بار عاملی	مقدار ویژه	درصد واریانس	آلفای کرونباخ	
سنجش و ارزشیابی	9	کیفیت تدریس در برنامه های درسی	.901	11.432	27.882	0.945
	8	استانداردهایی که دانشجویان برای دریافت پاداش انتظار دارند،	.893			
	28	کسب رضایت کارفرماها از قابلیت ها و توانمندی های افراد فارغ التحصیل	.882			
	22	تأثیر گزارش های بررسی کنندگان خارجی بر برنامه	.828			
	15	کیفیت تدریس برای برنامه های آموزشی جانبی	.815			
	18	آگاهی دانشجویان از استانداردهایی که انتظار می رود رعایت کنند	.808			
	25	فراهم شدن شرایط استخدام برای دانشجویانی که این دوره را گذرانده اند	.791			
	24	امکان اتمام برنامه ها از سوی دانشجویان	.776			
	21	عمل کردن به استانداردهای برنامه توسط دانشجویان مشارکت کننده در این برنامه در مقایسه با دانشجویان مشارکت کننده در مکان های دیگر	.741			
	23	کسب رضایت دانشجویان از برنامه های مطالعه خود	.678			
	6	تحقیقات و فعالیت های دانشجویان در کمک به اجرا برنامه ها	.839			
	1	انعکاس ماموریت سازمان توسط برنامه ها	.808			
	3	آگاهی دانشجویان از اهداف برنامه درسی	.764			
	انتخاب اهداف	2	آشنایی با اهداف برنامه			
20		کسب اهداف برنامه	.710			
7		انطباق روش های تدریس با اهداف برنامه	.709			
17		انطباق روش های ارزیابی با اهداف برنامه	.645			
26		موفقیت دانشجویان برای استخدام شدن در حوزه تخصصی خود	.570			
ادامه جدول ۲. بار عاملی و درصد تبیین واریانس سوالات در تحلیل عاملی اکتشافی کیفیت یادگیری - یادسپاری						
مولفه	سوال	بار عاملی	مقدار ویژه	درصد واریانس	آلفای کرونباخ	
انتخاب تکنولوژی	10	انطباق روش های تدریس، با دانش آموزان مشارکت کننده	.811	3.148	7.678	0.888
	13	تامین تجهیزات تخصصی	.781			
	5	بروز بودن برنامه ها	.770			
	34	استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات و فرایند تدریس	.752			
	14	سطح تامین کتاب های مورد نیاز	.745			
	27	مشارکت دانشجویان در طراحی برنامه های آموزشی	.676			
	35	استفاده از تکنولوژیهای روز و روش های فعال در تدریس	.585			
	36	استفاده از تکنولوژیهای فراخور درک مخاطبین در تدریس	.540			
یادگیری استراتژی	4	دانایی محور بودن برنامه های آموزشی	.857	2.625	6.403	0.890
	30	توسعه در تدریس و یادگیری فعال دانشجویان	.843			
	19	ارزیابی رسمی از مهارتهای قابل انتقال	.815			

				تاثیر در اشتیاق دانشجویان به فراگیری مطالب درسی	31	.758
				خودنظم دهی دانشجویان به فراگیری مطالب درسی	33	.648
				رشد مهارت دانشجویان	32	.621
0.892	5.056	2.073		سرعت دادن بازخورد اصلی به دانشجویان	12	.866
				دادن بازخورد به دانشجویان درباره کار آنها	11	.851
				سوق دانشجویان، به سمت مرزهای دانش	29	.828
				حمایت از دانشجویان از نظر برگزاری کلاس‌های ویژه	16	.806
				استفاده از روش تلفیقی در بازیافت بهتر اطلاعات	40	.654
				استفاده از روش تلفیقی در عملکرد بهتر دانشجویان	37	.569
0.886	3.122	1.280		روش تلفیقی در توانایی به یادآوری اطلاعات از حافظه دراز مدت	41	.537
				استفاده از روش تلفیقی در رضایت از حافظه دانشجویان	38	.516
				استفاده از روش تلفیقی در کسب بهتر اطلاعات و کاربرد آن	39	.513
0.856						KMO

از جدول ۲ ملاحظه شد که از مجموع ۴۱ شاخص شناسایی شده ۶ مولفه استخراج شده است. می‌توان با توجه به محتوای سوالات در هر مولفه عناوینی برای آنها انتخاب نمود بطوری مجموعه ۱۰ سوال ۸-۹-۱۵-۱۸-۲۱-۲۲-۲۳-۲۴-۲۵-۲۸ مولفه سنجش و ارزشیابی و مجموعه ۸ سوال ۱-۲-۳-۶-۷-۱۷-۲۰-۲۶ مولفه انتخاب هدف و مجموعه ۸ سوال ۵-۱۰-۱۳-۱۴-۲۷-۳۴-۳۵-۳۶ مولفه انتخاب تکنولوژی و مجموعه ۶ سوال ۴-۱۹-۳۰-۳۱-۳۲-۳۳ مولفه استراتژی یادگیری و مجموعه ۴ سوال ۱۱-۱۲-۱۶-۲۹ مولفه مدیریت کلاس داری و مجموعه ۵ سوال ۳۷-۳۸-۳۹-۴۰-۴۱- مولفه یادسپاری را تشکیل داده است که درصد تبیین تجمعی واریانس برابر با ۶۷/۳۱۵ درصد می‌باشد.



شکل ۳. مقادیر پایه T در مدل تابیدی کیفیت یادگیری - یادسپاری



شکل ۴. مقادیر ضریب مسیر مدل تأییدی کیفیت یادگیری - یادسپاری

همچنین بررسی شکل ۳ و ۴ نیز نشان داد در سطح خطای ۰/۰۵ تمامی ضرایب مسیر تأییدی مدل معنی دار می باشد و مدل تأییدی موید مولفه های استخراجی از تحلیل اکتشافی است. جهت بررسی ابعاد انگیزشی ایجاد شده تحت شیوه تدریس تلفیقی از دید اساتید دانشگاه آزاد اسلامی از تحلیل عاملی اکتشافی استفاده شده است.

جدول ۳. بار عاملی و درصد تبیین واریانس سوالات در تحلیل عاملی اکتشافی انگیزش

مولفه	سوال	بار عاملی	مقدار ویژه	درصد واریانس	آلفای کرونباخ
جهت گیری هدف	۶	میزان عمل کردن به استانداردهای برنامه برای افراد تحت تعلیم	۰.۸۵۳	۴۲.۰۶۴	۰.۹۳۵
	۴	موفقیت دانشجویان برای استخدام شدن در حوزه تخصصی خود	۰.۸۵۱		
	۷	رضایت دانشجویان از برنامه های مطالعه خود	۰.۸۳۸		
	۲	امکان اتمام برنامه ها توسط دانشجویان	۰.۸۳۶		
	۳	وجود شرایط استخدامی برای دانشجویانی که این دوره را گذرانده اند	۰.۸۳۳		
	۵	هدایت دانشجویان در این حوزه ، به سمت مرزهای دانش	۰.۸۳۲		
	۱	کسب اهداف برنامه	۰.۸۲۹		
خودکارآمدی در کسب مهارت	۱۴	کسب مهارت های تصمیم گیری	۰.۸۳۴	۲۳.۲۴۵	۰.۹۳۱
	۱۲	تسلط دانشجویان بر مهارت های شناختی	۰.۸۳۳		
	۱۳	ارتقا خود راهبردی و مدیریت بر زندگی	۰.۸۲۰		

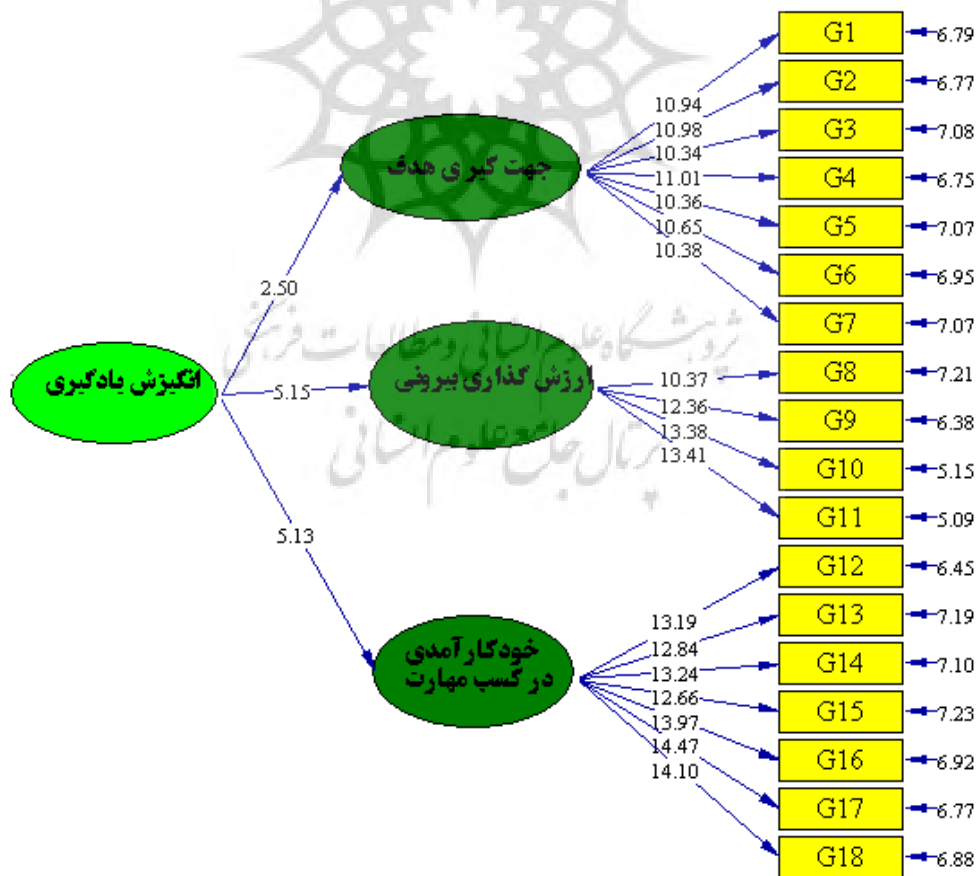
دانشجویان	
۱۵	کسب مهارت تفکر نظام مند
۱۶	جلب مشارکت دانشجویان
۱۷	افزایش سطح معیار و توقع
۱۸	جلب توجه و سطح فعالیت
۱۱	میزان فعال بودن آموزش دهندگان در توسعه تدریس و یادگیری
۱۰	رضایت آموزش دهندگان از قابلیت‌ها و توانمندی‌های افراد فارغ التحصیل
۹	میزان مشارکت کارفرما ها در طراحی برنامه های آموزشی
۸	میزان تاثیر گزارش های بررسی کنندگان خارجی بر برنامه

ارزش گذاری بیرونی

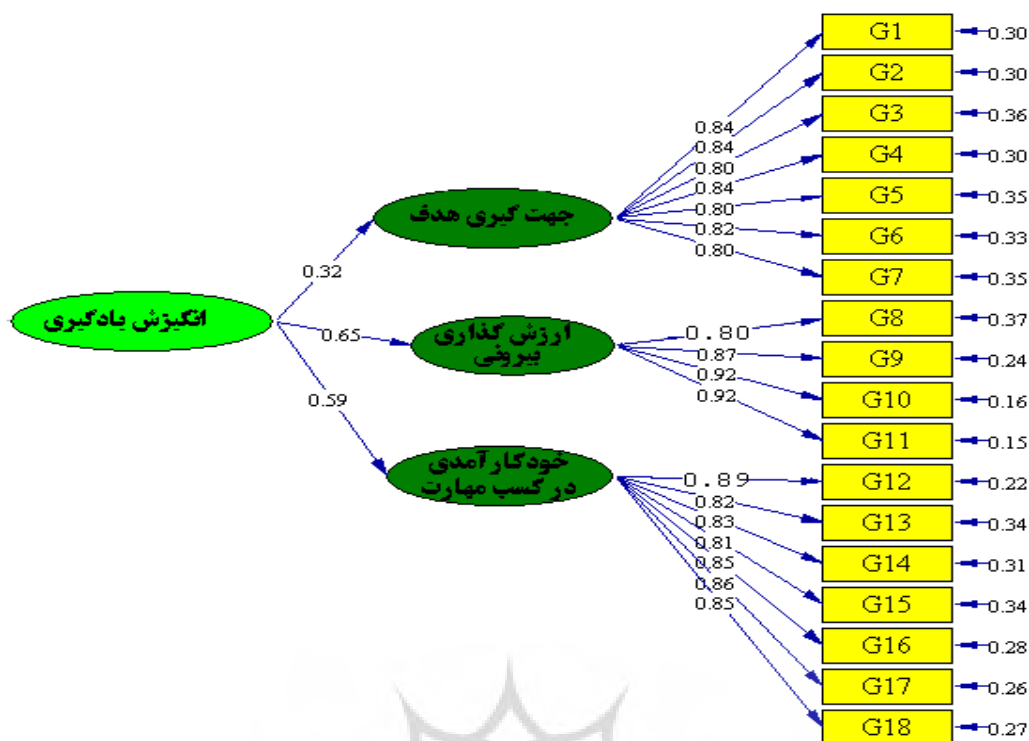
0.919 9.015 1.623

0.894 KMO

نتایج جدول ۳ نشان می‌دهد که از مجموع ۱۸ شاخص شناسایی شده ۳ مولفه استخراج شده است. می‌توان با توجه به محتوای سوالات در هر مولفه عناوینی برای آنها انتخاب نمود بطوری مجموعه ۷ سوال ۶-۴-۷-۲-۳-۵-۱ مولفه جهت گیری هدف و مجموعه ۷ سوال ۱۴-۱۲-۱۳-۱۵-۱۶-۱۷-۱۸ مولفه خودکارآمدی در کسب مهارت و ۴ سوال ۱۱-۱۰-۹-۸ مولفه ارزش گذاری بیرونی را تشکیل داده است که درصد تبیین تجمعی واریانس برابر با ۷۴/۳۲۴ درصد می‌باشد.



شکل ۵. مقادیر پایه T در مدل تاییدی تدریس تلفیقی



شکل ۶. مقادیر ضریب مسیر مدل تاییدی تدریس تلفیقی

همچنین بررسی شکل ۶ و ۵ نیز نشان داد در سطح خطای ۰/۰۵ تمامی ضرایب مسیر تاییدی مدل معنی دار می باشد و مدل تاییدی موید مولفه های استخراجی از تحلیل اکتشافی است.

بحث و نتیجه گیری

یافته‌ها نشان داد اکثر سوالات میانگین تجمع پاسخ‌ها بالاتر از ۳ بدست آمده است. و میانگین درصد پاسخ‌گویی به سوالات تدریس به شیوه تلفیقی بالا تر از ۳ و نیم بدست آمد. در بررسی سوال اول ۱۵ شاخص شناسایی شد و ۴ مولفه (یادگیری محور، یادگیری تعاملی محور، آموزش مستقیم و فراگیر محور) استخراج شد که درصد تبیین تجمعی واریانس برابر با ۸۱/۹۵ درصد می‌باشد. مولفه یادگیری محور با مقدار ویژه ۶۷/۶ بوده است. بنابراین می‌توان گفت برای ارتقاء یادگیری از راهکارهایی مانند استفاده از سازماندهی فعالیت‌های یادگیری در امر آموزش، استفاده از اشتراک تجارب و کاربرد موضوعات عملی در آموزش و توجه به برابری فرصت‌های یادگیری بهره جست. یادگیری تعاملی محور؛ استفاده از فنون یادگیری مشارکتی در آموزش؛ درگیر شدن در فرایند یادگیری همچنین دریافت بازخورد می‌تواند در یادگیری تعاملی محور موثر واقع شود. عامل سوم آموزش مستقیم؛ در تبیین این بخش می‌توان به استفاده اساتید و آموزگاران از فناوری به عنوان یک فرصت یادگیری، استفاده از روش بارش مغزی همچنین استفاده از فایل‌های تصویری در آموزش اشاره کرد. عامل چهارم فراگیر محور؛ با استفاده از اصل دنبال کردن ضعف‌ها و قوت‌ها در آموزش همچنین رشد مهارت‌های ارتباطی. در بررسی تاثیر ابعاد کیفیت یادگیری دانشجویان از دید اساتید ۴۱ شاخص شناسایی شد و ۶ مولفه به نام‌های مولفه سنجش و ارزشیابی، انتخاب هدف، انتخاب تکنولوژی، مولفه استراتژی یادگیری استخراج شده است که درصد تبیین تجمعی واریانس برابر با ۶۷/۳۱۵ درصد می‌باشد. عامل اول سنجش و ارزشیابی؛ در تبیین در این زمینه می‌توان گفت به استانداردهایی که دانشجویان برای دریافت پاداش انتظار دارند، تاثیر گزارش‌های بررسی‌کنندگان خارجی بر برنامه، امکان اتمام برنامه‌ها از سوی دانشجویان، عمل کردن به استانداردهای برنامه توسط دانشجویان مشارکت‌کننده در این برنامه در مقایسه با دانشجویان مشارکت‌کننده در مکان‌های دیگر اشاره داشت. عامل دوم انتخاب اهداف؛ در تبیین این عامل می‌توان اشاره کرد به توجه به فعالیت‌هایی نظیر

تحقیقات و فعالیت‌های دانشجویان در کمک به اجرا برنامه‌ها، آگاهی دانشجویان از اهداف برنامه درسی، انطباق روش‌های تدریس با اهداف برنامه و انطباق روش‌های ارزیابی با اهداف برنامه. عامل سوم انتخاب تکنولوژی؛ یکی از مولفه‌های مهم دیگر در کیفیت‌بخشی به فرآیند تدریس، تعیین تکنولوژی آموزشی است بنابراین بهتر است مدرسان در انطباق روش‌های تدریس، با دانشجویان مشارکت کنند و در بخش تامین تجهیزات تخصصی استفاده از تکنولوژی‌های روز و فراخور درک مخاطبین استفاده شود. عامل چهارم استراتژی یادگیری؛ یکی از مولفه‌های مهم دیگر در کیفیت‌بخشی به فرآیند تدریس است. برخی اعتقاد دارند به‌منظور اجرای برنامه درسی در کلاس، باید استراتژی‌ها را تعیین نمود. اما قبل از انتخاب محتوی، لازم است طراح برنامه درسی، استراتژی‌ها را بشناسد و در نوشتن، طراحی و انتخاب محتوی دخالت دهد. همچنین دانایی محور بودن برنامه‌های آموزشی، خودنظم‌دهی دانشجویان به فراگیری مطالب درسی و رشد مهارت دانشجویان در این زمینه مفید و موثر می‌باشد. عامل پنجم؛ مدیریت کلاس داری نام دارد. بنابراین باید به عواملی مانند سرعت دادن بازخورد اصلی به دانشجویان و سوق دانشجویان به سمت مرزهای دانش هم‌چنین حمایت از دانشجویان از نظر برگزاری کلاس‌های ویژه توجه داشت. عامل ششم کیفیت یادگیری؛ برای یادگیری بهتر استفاده از روش تلفیقی در باز یافت بهتر اطلاعات، استفاده از روش تلفیقی در عملکرد بهتر دانشجویان هم‌چنین استفاده از روش تلفیقی در کسب بهتر اطلاعات و کاربرد آن تاثیرگذار است. این یافته‌ها با نتایج پژوهش‌های (2018) Khoshneshin، (2018) Esfijani، (2018) Jekar، (2018) Pakizeh، (2015) Nadeak، (2019) Naibaho، (2018) Lina، (2018) Wangc، (2013) Smith و (2015) et al در تبیین این نتایج می‌توان گفت که استفاده از روش تدریس به شیوه تلفیقی فرآیند آموزش را از حالت یک‌طرفه بودن خارج نمود و با درگیر کردن دانشجویان تدریس را به سمت تعامل دوطرفه سوق داد. بدین ترتیب می‌توان با حضور فعال دانشجویان در کلاس از میزان کسالت و خستگی دانشجویان کاست و بر میزان رضایت آن‌ها افزود. چرا که رضایت فراگیران می‌تواند بر پیشرفت تحصیلی و موفقیت آن‌ها اثرگذار باشد. همین‌طور آموزش تلفیقی با ایجاد بستر مناسب جهت اجرای روش‌های دانشجوی محور و انجام فعالیت‌های متناسب، زمینه تثبیت و افزایش ماندگاری مفاهیم آموخته‌شده را فراهم کند.

بنابراین می‌توان پیشنهادهای ذیل را مطرح نمود: (۱) متخصصان تعلیم و تربیت و کارشناسان حوزه آموزش و یادگیری نسبت به تولید محتوای متناسب با رویکرد آموزش به شیوه تلفیقی علی‌الخصوص ویدئوهای آموزشی اقدام و بستر لازم برای اجرای این رویکرد نوین در مدارس و دانشگاه را مهیا کنند. (۲) از آنجا که معلمان ما آشنایی اندکی با روش‌های نوین آموزش دارند و رویکرد آموزش به شیوه تلفیقی در ایران به‌طور شایسته شناخته‌شده نیست، مسئولین نظام آموزش و پرورش باید برای اجرای دوره‌ها و کارگاه‌های ضمن خدمت مربوط به این روش را برنامه‌ریزی دقیقی به عمل آورند. (۳) پژوهش‌ها حاکی از آن است که موفقیت آموزش به شیوه تلفیقی در گرو استفاده از زمان کلاس برای اجرای روش‌های تدریس فراگیر محور است. لذا آشنایی معلمان و اساتید با این‌گونه روش‌ها یک نیاز اساسی است که باید در کلاس‌ها و کارگاه‌های ضمن خدمت به آن پاسخی درخور داده شود. (۴) بسیاری از رویکردهای نوین یادگیری و آموزش مستلزم همکاری تنگاتنگ ذی‌نفعان آموزشی با یکدیگر است. از آنجا که بخش مهمی از اجرای آموزش تلفیقی یعنی مطالعه و مشاهده محتوای آموزشی در محیط خانه رخ می‌دهد، برنامه‌ریزی برای آشناسازی والدین با این رویکرد در جلسات آموزش خانواده ضروری به نظر می‌رسد.

تشکر و قدردانی

بدین وسیله از کلیه اساتید آموزش عالی دانشگاه آزاد اسلامی استان مازندران تشکر مینمایم.

Refrence

- Badieh Peima Jahromi Z, Saadatmand V, Islami A. (2015). Evaluation of students' satisfaction and learning from integrated education: an action research study. *Jundishapur Education Development*, Volume 6, Number 4, pp: 312-304.
- Erkki Virtanen T, Lerkkanen M -K, Poikkeus A-M, Kuorelahti M. (2015). The relationship between classroom literacy development and reading motivation in second grade. *Journal of Educational Psychology*, 35(2): 963-983.
- Esfijani A. (2018). The effect of combined education on academic performance and satisfaction of undergraduate students of the University of Isfahan. *Quarterly Journal of New Educational Approaches*, Volume 13, Number 1, 27, pp. 66-45.
- Etemadzadeh H, Liaqtdar M J, Nasr A R, Musaypur N. (2011). A reflection on interdisciplinary research in higher education. *Quarterly Journal of Interdisciplinary Studies in the Humanities*. Year 2. No. 9, pp: 50-15.
- Gholami M. (2017). Comparison of the effect of face-to-face, electronic and integrated education on the academic performance of first grade female students in District 4 of Ahvaz. Master Thesis, Islamic Azad University, Sari Branch, Faculty of Humanities, Educational Technology.
- Jokar N, Jairvand H. (2016). Assessing the quality of students' learning (after expanding and improving knowledge) in smart and non-intelligent schools from the perspective of elementary teachers in Bandar Imam Khomeini city. Third National Conference on Psychology and Educational Sciences, Shadegan, Islamic Azad University, Shadegan Branch.
- Khazaei Sh, Rashedi E, Barati E. (2012). Integrated education approaches in medical sciences. *Journal of Researchers*, 11 (1), 11-7.
- Khoshneshin Z. (2018). The effect of integrated education on students' learning in science courses in schools of Guilan province. *Educational Technology Quarterly*, Volume 12(3): 238-231.
- Lina H H, Yenb W.C, Wangc Y S. (2018). Investigating the effect of learning method and motivation on learning performance in a business simulation system context: An experimental study. *Computers & Education*, 117: 30-40.
- Mahdieh O. (2018). Investigating and explaining the effect of motivation on students' learning (with emphasis on the role of textbook quality). *Iranian Engineering Education Quarterly*, 20(79): 117-93.
- Mahdiun R, Qahramani M, Faraskhah Ma, Abolghasemi M. (2011). Quality of learning in university e-learning centers; Qualitative study. *Journal of Academic Library and Information Research*, 45 (58), 100-77.
- Movahedi M, Ismailifar M S, Gholamipour N. (2015). The effect of integrated learning based on social networks on self-efficacy of high school students in mathematics. *Education and Learning Technology Health Quarterly*, Volume 1, Number 3, pp: 22-7.
- Nadeak B, Naibaho L. (2019). Investigating the effect of learning multimedia and thinking style preference on learning achievement on anatomy at Universitas Kristen Indonesia. *Journal of Physics: Conference Series*,
- Pakizeh A. (2015). Investigating the effect of integrated art teaching method on creativity and learning of first year male students in Tangestan city. *Jundishapur Education Development Quarterly*, 6(1): 60-52.
- Smith N V. (2013). Face-to-face vs. blended learning: Effects on secondary students' perceptions and performance. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 89: 79 – 83.
- Zaraati M; Zakipour M, Aghabararian N. (2015). Comparison of the effect of two methods of lecture-based and network-based teaching on improving students' academic performance; Mazandaran University of Medical Sciences. *Journal of Scientific Health and Research on Educational Strategies in Medical Sciences*, Volume 8, Number 4, pp: 222-215.

Explaining the Effect of Integrated Teaching on the Quality of Students' Learning in Mazandaran Province in Order to Present a Model

Meisam Razi Douchali¹

Maryam Taghvaei Yazdi^{2*}

Reza Yousefi Saeed Abadi³

Abstract

Purpose: The purpose of this study was to explain the effect of integrated teaching on the quality of students' learning in Mazandaran province in order to present a model.

Methodology: This is an applied-developmental research, a field data collection method and a descriptive-survey method. The statistical population includes all professors of higher education of the Islamic Azad University of Mazandaran in 2017-18 to 201 people, which using Krejcie and Morgan table and stratified random sampling method of 132 people as the sample size was selected. Data collection tools were researcher-made questionnaires on the quality of learning and the use of integrated methods in higher education. The validity of these questionnaires was confirmed by experts, reliability was obtained through Cronbach's alpha coefficient. Data analysis was performed using exploratory factor analysis using Spss and pls software.

Findings: The results showed that three dimensions of learning-memorization (quality of assessment and evaluation, goal selection and technology selection, learning strategy and management of classroom and memorization) and three dimensions of academic motivation (goal orientation, self-efficacy in acquiring skills and External valuation) has been extracted. It also showed that the dimensions of integrated teaching (dimensions of learning, interactive, direct and inclusive) have been identified and extracted.

Conclusion: The use of integrated education approach is effective on motivation and risk-seeking. The use of the integrated education approach, by creating a suitable platform for the implementation of student-centered methods and performing appropriate activities, will provide the ground for consolidating and increasing the durability of the learned concepts. Therefore, the process of integrated education causes students to pay more attention to the curriculum and ultimately facilitates the desire to learn the curriculum.

Keywords: Integrated teaching, quality of learning, model presentation, exploratory factor analysis.

1. PhD Student in Educational Management, Sari Branch, Islamic Azad University, Sari, Iran
meisamrazi@yahoo.com

2. Associate Professor, Department of Educational Management, Sari Branch, Islamic Azad University, Sari, Iran (Corresponding Author) M_taghvaeeyazdi@yahoo.com

3. Assistant Professor, Department of Educational Sciences, Sari Branch, Islamic Azad University, Sari, Iran
ruosefi@yahoo.com